

CONSCIOUS YOUTH BEHAVIOURS.
IN EMERGING REALITIES

Non-formal education practices: Hoaxes & Scam

R2 CYBER TOOLKIT

Co-funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

#4	Truth Quest: Navigácia v mori online informácií
hrozba(y)	Online hoaxy a podvody
	Kybernetické hrozby pre mládež, najmä online hoaxy a podvody, predstavujú v digitálnom prostredí významné obavy. Online hoaxy sú nepravdivé informácie šírené cez internet, ktorých cieľom je oklamať alebo zavádzať používateľov, čo často spôsobuje zmätok, dezinformácie a občas aj paniku. Podvody zahŕňajú podvodné alebo klamlivé činy, zvyčajne za účelom finančného zisku, využívajúce dôveru nič netušiacich obetí. Tieto kybernetické hrozby môžu mať hlboký vplyv na mládež, vrátane finančných strát, psychickej úzkosti a zníženej dôvery v digitálnu komunikáciu. Európske štúdie zdôrazňujú tieto obavy a zdôrazňujú dôležitosť informovanosti, vzdelávania a preventívnych opatrení na ochranu mladých používateľov internetu pred takýmito hrozbami.
Typológia	Scenáre na hranie rolí
Trvanie	155 minút (možno upraviť podľa hĺbky aktivít)
Modalita	V prítomnosti [prostredie v triede]
Cieľ	Cieľom tejto praxe je vybaviť účastníkov zručnosťami a znalosťami potrebnými na kritické hodnotenie online informácií, rozpoznávanie a potlačanie dezinformácií a pochopenie dôležitosti mediálnej gramotnosti pri rozpoznávaní dôveryhodných informácií. Zameriava sa na posilnenie kritického myslenia a sebaúcty, aby sa bezpečne a zodpovedne pohybovali online prostrediami, konkrétne sa zameriava na hrozby online podvodov a podvodov. Tieto hrozby zahŕňajú nepravdivé alebo zavádzajúce informácie prezentované ako faktické správy, fámy alebo senzácietvité príbehy, ktorých cieľom je klamať alebo manipulovať.
Vzdelávacie ciele	<ul style="list-style-type: none"> • Rozvíjajte schopnosti kritického myslenia, aby ste rozpoznali dezinformácie a vymyslené príbehy a bojovali proti nim. • Diskutujte o rovnováhe medzi reguláciou obsahu a slobodou prejavu. • Zvýšiť porozumenie mediálnej gramotnosti pri rozlišovaní dôveryhodných informácií.
Profil stážistu	<ul style="list-style-type: none"> • Účastníci vo veku 13 – 18 rokov so základnými zručnosťami digitálnej navigácie. Žiadne špecifické predpoklady, ale zvedavosť o digitálnych médiách a online interakciách je prospešná.
počet účastníkov	<ul style="list-style-type: none"> • 15-20 (ideálne na uľahčenie skupinových diskusií a aktivít)
Materiály	<ul style="list-style-type: none"> • Zariadenia pripojené na internet (notebooky/tablety)

	<ul style="list-style-type: none"> • Projektor a plátno na prezentácie • Príručky a zdroje na overenie faktov • Karty scenárov zobrazujúce rôzne online podvody • Flip charty, značky a lepiace poznámky
Príprava	<ul style="list-style-type: none"> • Pripravte si karty scenárov s príkladmi online hoaxov. [Pozri prílohu. scenáre] • Pripravte prezentáciu o mediálnej gramotnosti a kritickom myslení. • Zhromaždite zdroje na overenie faktov a vytvorte materiály.
Implementácia	<ol style="list-style-type: none"> 1. Úvod (15 min): Stručne diskutujte o vplyve online podvodov a dôležitosti kritického myslenia online. 2. Prezentácia o mediálnej gramotnosti (30 min): Prezentácia kľúčových pojmov mediálnej gramotnosti s dôrazom na hodnotenie zdrojov a informácií. 3. Analýza scenára (20 minút): Rozdeľte sa do malých skupín. Každá skupina dostane karty scenárov a spolupracuje na identifikácii známkov podvodov a diskusii o stratégiách overovania. 4. Skupinové prezentácie (30 min): Skupiny prezentujú svoje zistenia a stratégie boja proti dezinformáciám. 5. Workshop na overovanie faktov (30 min): Interaktívna relácia o používaní zdrojov overovania faktov. Cvičte s príkladmi z reálneho sveta. <ul style="list-style-type: none"> • Hranie rolí a diskusia (30 min): Cvičenia na hranie rolí simulujúce stretnutia s online podvodmi, po ktorých nasleduje diskusia o rovnováhe medzi slobodou prejavu a zodpovedným zdieľaním obsahu.
Tipy a rady	<ul style="list-style-type: none"> • Povzbudzujte účastníkov, aby kriticky premýšľali o každom scenári, pričom sa zamerali na hodnotenie zdroja, krížovú kontrolu informácií a dôležitosť skepticizmu pri mimoriadnych tvrdeniach. • Uľahčíte diskusie o širších dôsledkoch zdieľania neoverených informácií a úlohe mediálnej gramotnosti pri podpore dobre informovanej verejnosti. • Pomocou týchto scenárov zvýraznite praktické nástroje a zdroje na kontrolu faktov dostupné online.
Bezpečnostné opatrenia	<ul style="list-style-type: none"> • Zabezpečte internetovú bezpečnosť počas online aktivít. • Vytvorte rešpektujúci a neodsudzujúci priestor na diskusie.
Vonkajšie referencie	<p>Externý odkaz:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Umožniť mladým ľuďom rozlíšiť faloš od skutočnosti

zdroje	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Hra na učenie
Partner/ Autor	PRISM Impresa Sociale srl

príloha. Karty scenárov s príkladmi online podvodov.

Vytlačte si karty so scenárom pre „Hľadanie pravdy: Navigácia v mori online informácií“

Karta scenára 1: Zázračný liek na zdravie

- **Popis** : Príspevok na sociálnej sieti tvrdí, že nový prírodný doplnok lieči rakovinu v priebehu niekoľkých dní a bol potlačený farmaceutickými spoločnosťami. Obsahuje posudky a odkaz na zakúpenie doplnku.
- **Úloha** : Identifikujte známky toho, že by to mohol byť podvod. Diskutujte o tom, ako overiť informácie.

Karta scenára 2: Škandál celebrit

- **Popis** : Na internete koluje článok, ktorý tvrdí, že populárna celebrita bola zatknutá za závažný zločin. Zdrojom je webová stránka napodobňujúca renomované spravodajstvo, ale s mierne odlišnou adresou URL.
- **Úloha** : Odhaľte červené vlajky, ktoré naznačujú, že tento príbeh môže byť falošný. Načrtnite kroky na overenie správ celebrity.

Karta scenára 3: Politická fáma

- **Popis** : Tweet z účtu pripomínajúceho známeho politického analytika uvádza kontroverznú zmenu politiky. Tweetu chýbajú zdroje a je v rozpore s oficiálnymi vyhláseniami.
- **Úloha** : Diskutujte, prečo môže byť tento tweet zavádzajúci. Ako by ste potvrdili presnosť správ o pravidlách?

Karta scenára 4: Bezplatné letenky

- **Popis** : E-mail tvrdí, že veľká letecká spoločnosť rozdáva bezplatné letenky prvým 100 respondentom na oslavu ich výročia. Vyžaduje osobné údaje na uplatnenie nároku na vstupenky.
- **Úloha** : Identifikujte charakteristiky potenciálneho pokusu o phishing. Aké sú bezpečné postupy pri odpovedaní na takéto ponuky?

Karta scenára 5: Historic Discovery Hoax

- **Popis** : Blogový príspevok obsahuje príbeh o objavení starovekej civilizácie na Marse, doplnený podrobnými fotografiami a citátmi vedcov. Príspevok odkazuje na stránku so žiadosťou o dary na

financovanie ďalšieho výskumu.

- **Úloha** : Analyzujte dôveryhodnosť tohto objavu. Aké kroky by ste podnikli na overenie tohto príbehu?

Karta scenára 6: Vírusové video prírodnej katastrofy

- **Popis** : Dramatické video ukazuje veľké mesto, ktoré zasiahlo ničivé zemetrasenie, ktoré spôsobilo rozsiahlu paniku. Bližší pohľad odhalí nezrovnalosti v pamiatkach a architektúre.
- **Úloha** : Zistite stopy, ktoré naznačujú, že video nemusí byť pravé. Ako môžete overiť výskyt udalosti?

Karta scenára 7: Investičná schéma

- **Popis** : Príspevok na online fóre propaguje schému investovania do kryptomien, ktorá zaručuje vysoké výnosy bez rizika. Obsahuje tabuľky a grafy z neznámych zdrojov.
- **Úloha** : Identifikujte varovné signály potenciálneho podvodu. Diskutujte o tom, ako bezpečne skúmať investičné príležitosti.

Zdôvodnenie : Sedem scenárov bolo vybraných tak, aby pokryli širokú škálu online hoaxov a typov dezinformácií, s ktorými sa môžu používatelia internetu, najmä mladšie publikum, stretnúť. Každý scenár odráža špecifické riziko alebo súbor rizík spojených s digitálnou gramotnosťou, kritickým myslením a bezpečnou navigáciou v online priestoroch. Tu je dôvod, prečo bol každý vybraný a riziká, ktoré za nimi stoja:

1. Zázračný liek na zdravie

Riziko : Využitie zdravotných problémov a podpora potenciálne nebezpečných alebo neúčinných liečebných postupov. Tento scenár poukazuje na nebezpečenstvo dôvery neovereným lekárske radám a na dôležitosť konzultácií so zdravotníckymi pracovníkmi v boji proti šíreniu lekárske dezinformácií.

2. Škandál celebrit

Riziko : Šírenie nepravdivých informácií na kliknutie alebo ohováranie. Ukazuje, ako ľahko môžu falošné správy napodobňovať dôveryhodné zdroje s cieľom manipulovať s verejnou mienkou alebo poškodiť povesť jednotlivcov, pričom zdôrazňuje potrebu overovania správ prostredníctvom renomovaných predajní.

3. Politická fáma

Riziko : Manipulácia s politickými názormi alebo vyvolávanie zbytočnej paniky prostredníctvom nepodložených fám. Učí kriticky hodnotiť politické informácie, význam dôveryhodnosti zdroja a vplyv dezinformácií na demokratické procesy.

4. Bezplatné letenky

Riziko : Pokusy o phishing maskované ako atraktívne ponuky. Tento scenár je rozhodujúci pre pochopenie toho, ako môžu byť osobné informácie kompromitované, a dôležitosťi skepticizmu voči

ponukám, ktoré sú príliš dobré na to, aby boli pravdivé, pričom zdôrazňuje stratégie na ochranu osobných údajov.

5. Historic Discovery Hoax

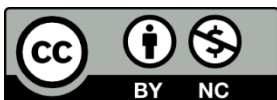
Riziko : Šírenie fantastických, ale falošných vedeckých „objavov“ na využitie zvedavosti alebo na finančný zisk. Zdôrazňuje potrebu vedeckej gramotnosti, spochybňovania senzačných tvrdení a overovania informácií prostredníctvom zavedených vedeckých kanálov.

6. Vírusové video prírodnej katastrofy

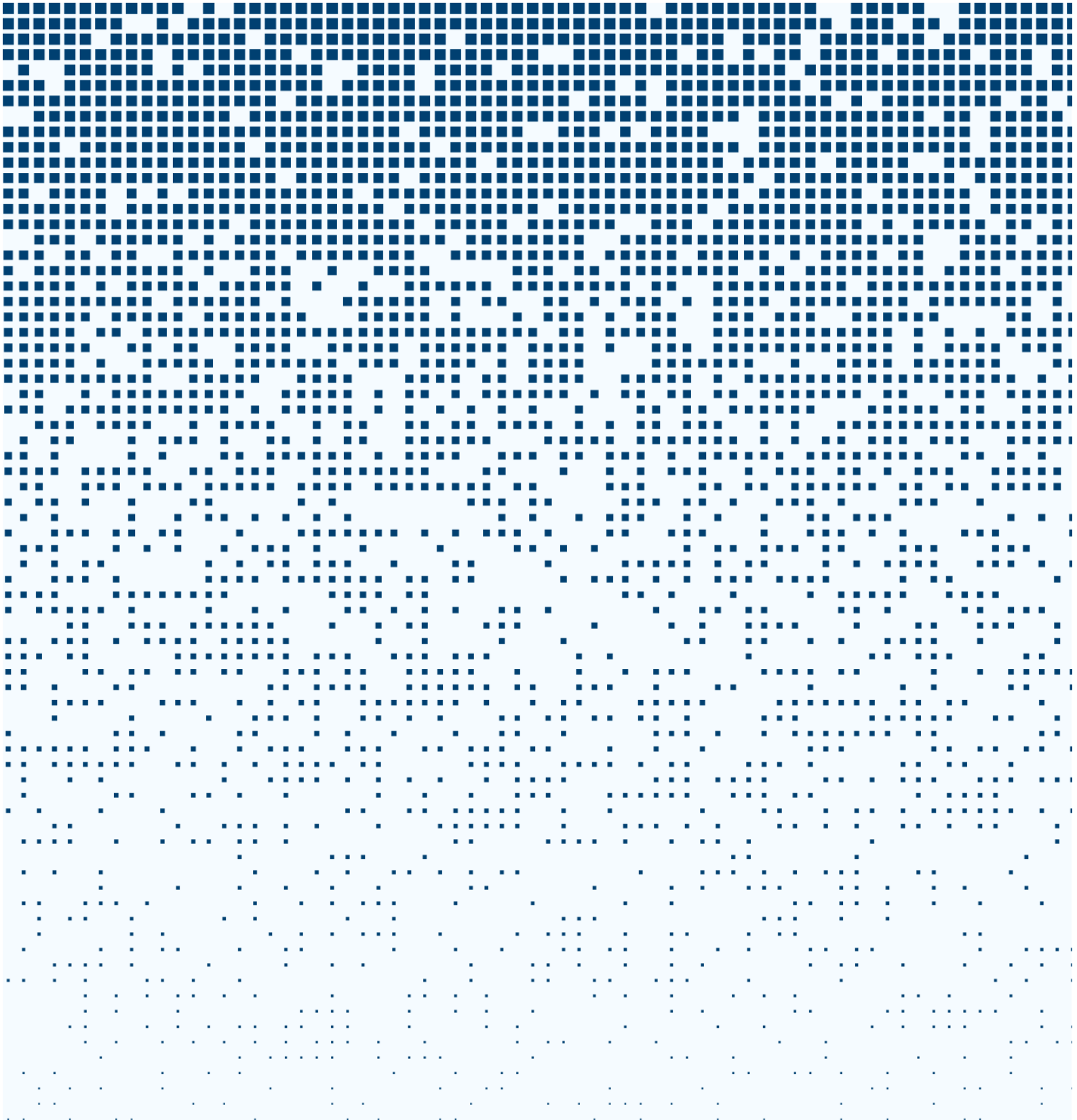
Riziko : Zdieľanie zmanipulovaného alebo kontextovo nesprávneho obsahu na podnecovanie strachu, zmätku alebo dezinformácií. Ilustruje dôležitosť vizuálnej gramotnosti, uvedomuje si potenciál manipulácie s videom a potrebu krížovej verifikácie s dôveryhodnými zdrojmi správ.

7. Investičná schéma

Riziko : Finančné podvody využívajúce príťažlivosť rýchleho bohatstva. Tento scenár je vybraný s cieľom poučiť o nebezpečenstvách investičných podvodov, poučiť o dôležitosti skeptického skúmania investičných príležitostí a porozumieť charakteristickým znakom legitímneho finančného poradenstva.

This Document is published under an [Attribution-NonCommercial 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) International license [CC BY-NC].

Conscious Youth Behaviours in Emerging Realities

Erasmus+ KA2 Cooperation Partnerships in School Education

[Reference n. 2023-1-EL01-KA220-SCH-000156982]

**Co-funded by
the European Union**

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.